

Kotkassa perusopetukseen valmistavaa opetusta antava yksikkö saa käyttöönsä kieli- ja kulttuuriopettajan kokoaman VALO-materiaalilaatikon. Opetuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa ryhmän vo. Alla on kuvaus laatikon materiaalista.

MATERIAALI PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN TUEKSI ESIOPETUKSESSA

Keskeistä on

- **suullisen ilmaisun harjoittelu**
- **valmiiden käyttökelpoisten fraasien opettelu**
- **kysymysten ja vastausten harjoittelu**
 - oppiminen syntyy oivaltamisen ilosta!
 - annetaan aikaa, ei kysytä/vastata toisen puolesta
- **perussanaston kartuttaminen**
- **tilanteiden ja toiminnan kielentäminen**
- **kiinnitetään huomio käsitteisiin** (esim. sijainti- ja suhdekäsitteitä tai määrää ilmaisevia käsitteitä käytetään aktiivisesti arjen kielessä kaikissa tilanteissa)
- **lapsen huomion kiinnittäminen erilaisiin ominaisuuksiin** (samalla tuodaan esiin vastakohtat)
- **havainnollistava tuki** (esim. kuvat) **tulisi olla sekä kasvattajien että lasten käytettävissä, ilmaisun ja ymmärtämisen tukena**

1. Käyttökelpoiset ja tarpeelliset ilmaisut päivän eri tilanteissa

- tervehtiminen, hyvästeleminen (6 kpl)
 - sää (8 kpl)
 - leikkiin pääseminen, kiusaaminen (13 kpl)
 - ruokailu (9 kpl)
 - tuntemukset, tarpeet (11 kpl)
 - ohje, sijainti (10 kpl)
- ➔ Opetellaan kuvia hyödyntäen lyhyitä käyttökelpoisia lauseita, joilla saa ilmaistua itseään eri tilanteissa. Malli annetaan kokonaisuudesta lauseesta. Samalla opitaan tilanteeseen kuuluvia kysymyksiä (tarvitsetko apua, onko sinulla vessahätä jne.)

2. Käsitteitä

- määrää ilmaisevat (9 kpl)
 - ominaisuuksia ilmaisevat (17 kpl)
 - aikaa ilmaisevat (17 kpl)
 - avaruudellisia suhteita ilmaisevat (16 kpl)
- ➔ Kuvia kannattaa käyttää käsitettä opettaessa, ohjeita annettaessa, vaihtoehtoja tarjottaessa jne. Niitä on hyvä olla lapsen saatavilla tukemassa hänen omaa ilmaisuaan.

3. Adjektiivit ja verbit, huomion kiinnittäminen ominaisuuksiin ja muutoksen huomaaminen

- pihapiiriin kuuluvia kuvia, jotka kiinnitetään kartonkiarkille tms. (talot 2, ovet 2, ikkunat 3, kasvit 11, ihmiset 12, kulkuneuvot 10, eläimet 16 kpl)
 - pohjaan kiinnitettyjä kuvia nimetään ja kuvaillaan, muodostetaan lyhyitä helppoja lauseita, kuvia lisäten voi myös keksiä tarinoita
 - valmiiseen kuvaan tehdään muutoksia (yksi leikkijä tekee muutoksen ja muilla on silmät kiinni), yritetään huomata ja sanottaa muutos
 - vertaillaan kuvia, mitä yhteistä ja mitä eroa
- adjektiivipussi
 - kerätään yhdessä pussiin esineitä huoneesta ja nostetaan niitä yksi kerrallaan esille, kustakin esineestä keksitään adjektiiveja

- opettaja miettii valmiiksi, mitä adjektiiveja opetellaan ja kerää pussiin niihin sopivia esineitä, lapset etsivät tunnustelemalla opettajan pyynnöstä jotain kovaa, pehmeää, karheaa, sileää jne. (huom. vastakohtaisuus), lopuksi myös nimetään esine
- pussiin kerätään erilaisia kankaita, joista etsitään adjektiiveja
- opettaja kerää pussiin esineitä, joiden kaksoiskappale on näkyvillä ja tehtäväksi annetaan etsiä pussista tunnustelemalla nimetty esine (esim. etsi pyöreä pallo)
- eläindomino (20 kpl), (verbit ja adjektiivit)
 - tutustutaan verbeihin, ne esitetään eleillä ja äänillä sekä toistetaan yhdessä tekemällä
 - adjektiivit havainnollistetaan
 - luokittelua (koti- ja villieläimet, elinympäristö jne.)
 - domino
- ➔ korttien käyttöön löytyy lisää vinkkejä Avainsanoja S2-Opettajan oppaasta
- ➔ Kielinupusta löytyy (You Tube) aiheeseen liittyviä helppoja lauluja kuvatuella esim. Millainen sää on tänään? Missä kasvaa punainen kukka? Suomalainen metsä.
- verbikortit (27+27 kpl)
 - asetetaan kuvakortit pöydälle kuvapuoli ylöspäin ja nostetaan verbikortti pakasta (tekeminen sanotaan kokonaisena lauseena esim. Minä luen kirjaa). Lapset etsivät tekstiin sopivan kuvan.
 - draamaversio; kuvakortit ovat pöydällä esillä ja kukin saa vuorotellen esittää jonkun tekemisen, esittäjä kysyy kokonaisella lauseella ”Mitä minä teen? (vastaus annetaan kokonaisella lauseella).

4. Kysyminen

- minulla on,,,kenellä on -kortit (8 + 11 kpl), kuvia tyhjiin korttipohjiin (ammatit, koulutarvikkeet, huonekalut, sisustus)
 - kysymistä ja vastaamista opetellaan kokonaisilla lauseilla
 - kullekin pelaajalle jaetaan yksi kortti ja aloittaja toteaa esim. ”Minulla on oranssi ympyrä” ja kysyy ”Kenellä on vihreä neliö?” Vihreän neliön kortissaan tunnistanut jatkaa... viimeiseksi kysytään aloittajan oranssia ympyrää.
 - tyhjiin kortteihin voi valita sanaston teeman tarpeen mukaan (kuvat kiinnitetään sinitarralla) esim. kodin tavaroita, koulutarvikkeet, ammatit
- anna vihje tai keksi kysymys -kortit (48 kpl)
 - korteissa on vihje, mutta suosittelen keksimään myös kysymyksiä
- mistä sinä pidät/et pidä? (ruoka 48 kpl, eläimet 24 kpl, tekemiset 48 kpl)
- mitä teit viikonloppuna? (tekemisiä eri vuodenaikoina 48 kpl)

5. Tunteet ja vuorovaikutus

- tilanteita ja tunteita -kuvat (10+10+10 kpl)
 - kuvat ovat pöydällä näkyvissä ja opettaja lukee tilannekortin, lapset päättävät, mikä kuva on kysymyksessä, nimetään tunnetila
 - avataan pakasta kuvakortti ja mietitään tunnetilaa ja mitä voisi olla tapahtunut
- kuvitettu kertomus leikkiin pääsemisestä
- ongelmanratkaisukortit (14 kpl)
 - asetetaan kuvakortit esille kuvapuoli ylöspäin, opettaja kysyy helppoja ”mitä teet, jos ...” -kysymyksiä ja lapset valitsevat korteista kysymykseen sopivan kuvan
 - sanotetaan valitun kortin tilanne
 - käytetään kuvatukena ko. tilanteissa (nipuksi aikuiselle avainrenkaaseen)
- kuvitettu kertomus keinoista rauhoittua, kun suututtaa se, ettei ymmärrä
- tunnekuvat (16 kpl) + tunnekuvat (2x12 kpl)
 - tunteiden nimeämistä, matkitaan kuvien ilmeitä esim. peilin avulla, otetaan valokuvat lasten ilmeistä
 - kuulumisten kysymisen yhteydessä mietitään omia tunteita, miltä tuntui esim. tulla aamulla - miksi

- opettaja keksii/keksitään yhdessä pieniä erilaisia tunteita herättäviä tarinoita esim. käsinukeilla esittäen ja mietitään, miltä hahmosta tuntuu, valitaan tunteeseen sopiva tunnekuva
- jaetaan tunnekuvista yksi kullekin, liikutaan tilassa ja esitetään kehollisesti tunnetilaa, etsitään samaa tunnetilaa esittävä pari (esim. ilo, suru, viha, pelko, väsymys)
- kaveritaitokuvat (21)
 - luokitellaan kuvat hyviin ja huonoihin kaveritaitoihin, hyvä / paha mieli
 - harjoitellaan kuvanlukutaitoa, sanotetaan kuvien tapahtumaa, mietitään verbejä (esim. auttaa, pyytää leikkimään, sopia riita, tönä, haukkua jne. tai kerrotaan kuvasta (taitotason mukaan)
 - kuvat apuna oikeasti tapahtuneen selvittelyssä, jos suomen kieli ei vielä riitä kertomiseen

6. Ruokailu

- ruokailuvälineet (11 kpl)
 - ks. sanasäkki
 - Kielinupun Ruokailu-laulu (YouTube)
- ruokakuvat (36 kpl) ks. Kysyminen
 - nimetään ruokia ja mietitään, mistä ruuasta lapset pitävät / eivät pidä
 - kootaan ateriat, ”mitä haluat ruuaksi?”
 - mietitään mitä syödään aamupalalla, lounaalla, välipalalla jne.
 - ruokakauppa-leikki, opetellaan ostotilanteeseen kuuluvia lauseita
 - ravintolaleikki, opetellaan ruuan tilaamiseen kuuluvia lauseita
- nälkäinen koira (ruokakortit, laatikko, johon koiran kuva kiinnitetään)
 - syötetään nälkäistä koira ja nimetään ruoka-aineita
 - ruokakuvat levitetään lattialle ja lapset valitsevat niistä, kysyvät koiralta ”haluatko syödä?”
 - koira vastaa (aikuinen on koiran roolissa ja vastaa sopivalla helpolla lauseella, ruokakortti pudotetaan koiran suuhun)

7. Vaatteet (48 kpl)

- vaatekortit
 - kauppaleikki, opetellaan osto- ja myyntitilanteeseen sopivia lauseita (nimeämistä, kuvailua, adjektiiveja)
 - luokittelua esim. sisävaatteet-ulkovaatteet tai värin perusteella
 - vaatteita nimetessä on hyvä sopia, mitä sanaa käytetään esim. käsineet /hanskat /rukkaset
 - yhdistetään sää-/ja vuodenaikakortteihin; mitä puetaan, jos on talvi ja sataa lunta
- ks. sanasäkki
- kielinupun laulu Puetaan (YouTube)
- pesukone (vaatekortit, laatikko+pesukoneen kuva)
 - pestään vaatteita ja nimetään niitä, luokitellaan esim. talvi-/kesävaatteet, sisä-/ulkovaatteet, tietyn väriset jne.
 - vaatteita nimetessä on hyvä sopia, mitä sanaa käytetään esim. käsineet /hanskat /rukkaset
 - pesukoneen käynnistyksessä ja toiminnassa kielijumppaa tai erilaisten äänteiden harjoittelua
 - lopuksi vaatteet (kortit) voi ripustaa kuivamaan, kertauksena vaatteiden nimeämistä

8. Koti

- kodin huoneita -kortit (12 kpl)
 - kuvakortit asetetaan pöydälle näkyville ja opettaja lukee pakasta käännetyn sanakortin, mietitään yhdessä, mikä huone on kysymyksessä ja mitä siellä tehdään

- annetaan kuvakorteista vihjeitä esim. siellä voi tehdä ruokaa, toiset päättelevät ko. huoneen
- huonekalut ja kodinkoneet -kortteja (30+30 kpl)
 - kuvakortit asetetaan pöydälle näkyville ja opettaja lukee pakasta käännetyt sanakortin, mietitään yhdessä, mistä kuvasta on kysymys, nimetään
 - mietitään, mihin huoneeseen ko. kodinkoneet tai huonekalut kuuluvat
 - mietitään, mihin ko. huonekalua tai kodinkonetta tarvitaan ja onko sellaisia lasten kodeissa tai päiväkodissa/eskarissa
- työkaluja ja -välineitä -kortteja (15+15)
 - mietitään mitä ovat ja mihin käytetään kuten edellä
 - harjoitellaan millä-kysymyksiä ja niihin vastaamista asettamalla kuvakortit lattialle ja opettaja/lapsi kysyy esim. "Millä maalaan taloa?" ja oikean kortin huomaava vastaa "Maalaat taloa maalipensselillä."
- hassut kotipuuhat -kortit (12 kpl)
 - kortit laitetaan näkyviin pöydälle ja opettaja kertoo tarinaa, lapset päättelevät, mikä kuva on kyseessä
 - katsotaan yhtä kuvaa kerrallaan ja mietitään, mikä siinä on hassua
- hassu kylpyhuone ja hassu lastenhuone
 - kerrotaan kuvasta ja mietitään, mikä on hassua
 - kopioidaan värityskuviksi
- kuvakortit perheestä/perheenjäsenistä (17 kpl) kohdassa 10. (sanasäkit)

9. Satuhahmot

- päätellään satumetsään sijoittuvien vihjeiden perusteella, missä satuhahmot asuvat (kuva metsästä ja 9 pikkukuvaa hahmoista)
 - helppoja vihjeitä voi keksiä itse, materiaalissa on valmiina haastavia
- kuva- ja sanakortit satuhahmoista (9 hahmoa, kuvakortteja on kahdet kappaleet, joten toimivat myös muistipelinä)
- kuva- ja sanakortit hahmojen tarvikkeista (9 kpl, kortteja on kahdet kappaleet)
- kuva- ja sanakortteja voi hyödyntää yhdistämällä tarvikkeet ja hahmot, löydetty pari perustellaan esim. noidalla on kissa jne.
 - lapsille annetaan tarvikekortit ja he etsivät huoneeseen piilotettuja hahmokortteja
 - annetaan tarvikevihje näyttämättä korttia, hahmokortit ovat esillä, kysytään esim. Kenellä on viitta?
- tarinakortit/värityskuvat kopioidaan lasten väritettäväksi
 - kuvista keksitään tarinoita, mitä on esim. tapahtunut aikaisemmin...
 - mietitään, onko kuvissa jotain hassua jne.
 - väritetyt kuvat leikataan korteiksi ja aikuinen dokumentoi esim. kirjaamalla tai videoimalla lapsen tuottamaa kerrontaa/asioita kuvasta

10. Muuta

Kaksoiskonsonantti

- Mikä asia, esine tai eläin -kortit (36 kpl)
 - tavutetaan esim. sormen päällä taputtamalla ja kiinnitetään huomio kaksoiskonsonantin jakautumiseen eri tavuille
 - lasketaan tavujen lukumäärä

Pitkä vai lyhyt äänne

- Pitkänä vai pätjänä? - Hyppyrata sanoilla
 - harjoitellaan vokaalien kestoerojen tunnistamista sanoilla

Haastavat äänneet Y, Ä ja Ö

- Pihasanadomino

Yksikkö-monikko

- eläinkortit (15+15)
 - laitetaan kortit lattialle ja opettaja sanoo selkeästi ääntäen, mitä kuvaa etsitään (monikon t-tunnus kuuluu), pyydetyn kuvan voi kerätä tai sen luokse voi mennä tms.

- muistipelinä pelattaessa sanotaan ääneen aina käännetty kortti, muistipelissä parina on yksikkö-monikko
- jaetaan lapsille tai lapsipareille yksikkö-monikko kortit ja lapset saavat etsiä perheensä kulkemalla huoneessa ja kysymällä ”mikä sinä olet?” ja lapset vastaavat ”olen...”, perheen löydyttyä istutaan ryhmänä alas
 - ❖ Kannattaa leikkiä myös eläinten ääniä matkimalla ja valita tuttuja esim. koti- tai maatilan eläimiä ja tutustua, miten eri tavoin ne äännelevät eri kielissä.
- reittitehtävä (yksikkö-monikko)
 - opettaja luettelee kuvan eläimiä (tarvittaessa kuvatuki eläinkorteilla) ja lapset yhdistävät viivalla eläimet kuulemassaan järjestyksessä

Riimiparit (28 kpl kpl)

- riimipareja keksittäessä riimiparin äänteellinen yhtäläisyys lasketaan viimeisen painollisen tavun ensimmäisestä vokaalista esim. kaatua-maatua, sadetakki-lippalakki (ei esim. kissa-kassa)

Yhdyssanat

- kuva- ja sanakortit (30+30)
 - kuvakorttien avulla keskustellaan siitä, että kahdesta sanasta voi tehdä uuden sanan
 - muodostetaan yhdyssanoja etsimällä pakasta nostetulle yhdyssanalle alku- ja loppuosan esillä olevista kuvakorteista
 - vaihtoehtoisesti pakasta nostetaan alku- tai loppuosa ja esillä olevista kuvakorteista etsitään siihen sopiva yhdyssana sekä puuttuva alku-tai loppuosa
 - opettaja lukee sanakortin ja etsitään siihen sopivat kuvat

Äänne-erot ja äänteen kesto

- Papukaija sanapoliisina (papukaija + 15 kaksipuolista kuvakorttia)
 - opetellaan huomaamaan hienovaraisia äänne-eroja

Kuvasta kertominen

- kerrotaan pihaleikeistä, mitä itse halutaan tehdä tai mitä jo tehtiin

Robottileikki

- opetellaan arjen käsitteitä (hyödynnetään käsitekuvia)

Mitä, kuinka monta ja minkä värinen

- laskeminen, yksi yhteen vastaavuus
- lukumäärän nopea tunnistaminen laskematta
- värien lisäksi voi miettiä myös muita ominaisuuksia tai käyttötarkoitusta

Sanasäkki- menetelmä

- 6 erilaista ehdotusta sanasäkin kieliainekseksi (minä, minä ja perhe, perhe ja koti, vaatteet, ruokailu, päävärit)
 - Sanasäkki-menetelmästä löytyy lisää tietoa ja esimerkkejä esim. hakusanalla Maaginen sanasäkki
 - perhe/perheenjäsenet -kortit (17 kpl) löytyvät kohdasta 8
 - päävärit-säkissä tarvittavat tulostettavat kalakortit löytyvät

https://lastenkeskus.fi/wp-content/uploads/2019/02/Loogiset_kalat.pdf

Nimeämisleikki Alias-korteilla

Leikkejä kehon osien nimeämiseen

- parityöskentelynä asetetaan pyykkipoikia pyydettyyn paikkaan (opettaja tai lapsi nimeää kehonosia tai kysyy lauseella Missä on... lapset asettavat toisilleen pyykkipoikia vuorotellen ja vastaavat Tässä on...)
- höyhen kiertää ringissä, lapsi koskee sillä toista ja tämä nimeää tuon kohdan
- piilotetaan höyhen lapseen (hänellä on silmät kiinni), kysytään, Missä höyhen on? Lapsi avaa silmät ja saa ohjeita löytämiseen (esim. se on alhaalla, takana). Löydettyään lapsi vastaa Höyhen on ...

Polku tarinaan -materiaali (ohjeet ja tulostettava materiaali löytyy klikkaamalla alta)

<https://sites.google.com/view/polkutarinan/etusivu>

- nimeämistä, kerrontaa ja tehtäviä metsästä ja metsässä

- o vuodenaikojen vaihtelu
- o myös QR-koodillinen versio

Kirjat:

Varhaiskasvatuksen kuvasanasto

- o avuksi henkilöstön ja huoltajien yhteistyöhön
- o varhaiskasvatukseen liittyvä keskeinen sanasto, kuvia sekä lyhyitä tekstejä keskustelun tueksi

Kirja on vain kahdessa laatikossa, kannattaa tutustua ja tilata oma (OPH, julkaisut, verkkokauppa)

Mitäs nyt, Eetu ja litu? Keksitään yhdessä ratkaisuja

Eetu, litu ja kertomattomat tarinat

- o harjoitellaan kuvien avulla puheen tuottamista
 - nimeämisestä lausetasolle ja kerrontataitoihin
- o harjoitellaan ongelmanratkaisutaitoja
- o tukee tunnetaitoja

Kussakin laatikossa on yksi kirja, sopikaa vaihdosta, jos haluatte hyödyntää kumpaakin.

Kielivertailu-materiaalin harjoitteissa kiinnitetään erityisesti huomiota suomen kielen ominaispiirteisiin liittyviin haasteisiin. Näitä ovat esim. äänneet, joita useissa muissa kielissä ei ole, diftongit (samaa tavuun sisältyvä kahden eri vokaalin yhtymä) tai hienovaraisen äänne-eron huomaaminen sanassa.

Kuhunkin harjoitukseen on erillinen ohjeistus

- o Pihasanadomino
- o Papukaija sanapoliisina
- o Pitkänä vai pätänä - Hyppyrata sanoilla

Eläinpeli (CogniMed) on puheterapeuttien suunnittelema materiaali perussanaston harjoitteluun. Pelin avulla harjoitellaan mm. kerrontaa sekä eri sanaluokkien hallintaa kohdennetusti. Peliohjeet ja lisätietoa sisältyvät materiaaliin.

Materiaalin tekemisessä olen hyödyntänyt Avainsanoja S2 - Opettajan opas -kirjaa, Papunettia ja Viitottu rakkaus -sivustoa. Avainsanoja, S2 - Opettajan oppaassa on paljon lisää materiaalia sekä monipuolisia toimintavinkkejä materiaalin käyttöön (ko. kirja on meillä monissa yksiköissä). Katso myös Kielinuppu (YouTube), sieltä löytyy kuvitettuja lauluja keskeiseen sanastoon liittyen.

[CogniMed | Eläinpeli on ilmainen lautapeli perussanaston harjoitteluun](#)
[KieliVertailu-työväline | KieliVertailu \(utu.fi\)](#)

Kaikkiin yksiköihin (pk ja eo) on hankittu Uusi Matikasta moneksi -kirja.

Alla on koottuna sisältöalueita, joihin tulee kiinnittää huomiota opetusta suunniteltaessa. Alueet on koottu Uusi Matikasta moneksi -kirjasta, joka sisältää paljon toiminnallisia vinkkejä ”matematiikan” kielen oppimiseen. (Ikäsuositukset ovat yleisiä, ei ole kohdennettu varsinaisesti S2-opetukseen)

Vaikka kirjan vinkeillä tähdätään matemaattisten taitojen kehittämiseen, on huomattava, että samaa rikasta, kuvailevaa, käsitteitä sisältävää sanavarantoa lapsi tarvitsee kaikessa toiminnassaan.

Uuteen sisältöalueeseen edetään vasta, kun aikaisempi on opittu. Huoltajien tiedottaminen opetettavasta kieliaineksestä on tärkeää ja heiltä tulisi toivoa samojen asioiden opettelua/ymmärryksen varmistamista kotona lasten äidinkiellillä (huom. kirjan kotikirjeet).

ALLE 3-VUOTIAAT

- esineiden ja ympäristön ominaisuudet (nimeämistä ja kuvailua)
- sijainti- ja suhderekäsitteet (alla, päällä, kaikki, iso, pieni, kylmä, kuuma)
- luokittelu yhden ominaisuuden mukaan (esim. väri)
- olemassa olevien konkreettisten ja yksinkertaisten säännönmukaisuuksien hahmottaminen toistamalla niitä ääneen

- geometriaan tutustuminen rakentelemalla
- ajan käsitteet
- huomion kiinnittäminen lukumääriin, lukumäärien laskeminen
- yksi yhteen vastaavuus

3-5-VUOTIAAT

- ominaisuudet tarkemmin (samankaltaisuudet ja eroavaisuudet)
- sijainti- ja suhdekäsitteet (edessä, takana, vieressä, molemmat, kohta, usein, pitkä, lyhyt)
- kevyt painava)
- ominaisuuksien vertailu (isompi, pienempi)
- luokittelu erilaisten ominaisuuksien mukaan
- säännönmukaisuudet (sininen-punainen-sininen-punainen)
- mittaaminen lapsen omaa kehoa hyödyntäen
- geometria, rakentelu, askartelu, muovailu
- aikakäsite, vuorokausi, vuodenajat
- lukumäärä
- lukujonotaidot

ESIOPETUKSESSA

- hahmotetaan tilaa ja tasoa 2- ja 3-ulotteisuutta tutkimalla (päällä vs. yläpuolella, alla vs. alapuolella, välissä, keskellä, keskimmäinen, edessä takana)
- vertaillaan asioiden ja kuvien ominaisuuksia (korkea, korkeampi, korkein)
- asetetaan asioita, esineitä kuvia järjestykseen ominaisuuksien mukaan
- luokitellaan eri ominaisuuksien mukaan
- sarjoittaminen, säännönmukaisuus
- ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen
- muotojen tunnistaminen ja nimeäminen
- mittaaminen
- ajan käsitteet tarkemmin
- lukumäärät
- lukumäärän nopea hahmottaminen, laskematta
- yksi yhteen vastaavuus lukualueella 1-6
- lukujonotaidot 1-20 (eteen- ja taaksepäin, parilliset, parittomat, väliin jäävät luvut, naapuriluvut)
- vertailu laskematta (enemmän, vähemmän yhtä monta)
- numeromerkki, lukumäärä, lukusana
- huomio lukumäärän muutokseen